

Er referens: M2017/01115/Nm

Svensk Vindenergis synpunkter på SOU 2017:34 "Ekologisk kompensation"

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på SOU 2017:34, "Ekologisk kompensation - Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses".

Våra viktigaste synpunkter

Svensk Vindenergi avstyrker utredningens förslag på grund av principen om tvådelad prövning. Att en verksamhetsutövare inte får tillgodoräkna sig de egna kompensationsförslagen när en myndighet beslutar om tillstånd är inte samhällsekonomiskt hållbart. Enligt förslaget måste verksamhetsutövaren först bekosta utredningar om möjliga kompensationsåtgärder - men dessa åtgärder får inte vägas in vid prövningen.

Ekologisk kompensation bör tillämpas i rimlig utsträckning utan tvådelad prövning. Vad som bör gälla vid omprövning och ändring av tillstånd bör utredas ytterligare.

Kompensationsåtgärder bör tydligt regleras på samma sätt som skyddsåtgärder; krav kan bara ställas vid behov, när det är rimligt och att hänsyn kan tas till åtgärderna vid en samlad prövning.

Förslaget ska omfatta "miljöfarliga verksamheter" men fokus har legat på andra verksamheter, som traditionellt inte haft så omfattande krav på sig som vindkraften. Utredningen borde bättre ha beaktat konsekvenserna för vindkraftsutbyggnaden. En utbyggnad som är avgörande för klimatutmaningarna samt för att nå riksdagens mål om 100 procent förnybar el till 2040.

Konsekvensanalysen måste kompletteras innan det går att ta ställning till förslagen. Kompensationsåtgärder som medför kostnader motsvarande 1–5 procent av ett projekts budget kan inte anses försumbara.

Den ekologiska kompensationen läggs ovanpå redan tuffa miljökrav. Förslaget är rättsosäkert, snedvrider konkurrensen och kommer att förlänga den redan långa handläggningstiden för samhälls- och klimatnyttiga projekt.

Förslaget riskerar att bygga ytterligare hinder för en redan ansträngd bransch. Det gynnar inte "förnybart, fossilfritt och hållbarhet" vilket kommer att påverka ekologisk mångfald negativt i slutändan.

Om regeringen föreslår lagstiftning i frågan är det viktigt att det tydligt framgår under vilka förhållanden krav på kompensation kan ställas. En lämplig avvägning skulle kunna vara att kompensation behövs vid intrång i höga naturvärden, intrång i livsmiljöer för skyddade arter.

Kommentarer

En mer effektiv och konsekvent tillämpning av ekologisk kompensation är eftersträvansvärd, speciellt i samband med större exploateringar. En nyckelfråga är att skapa transparens och förutsägbarhet men vi kan inte se att utredningen bidrar till detta. Det är inte klarlagt när krav på ekologisk kompensation kommer att ställas eller enligt vilka kriterier. Detta lämnar ett stort tolkningsutrymme och i det avseende svarar inte utredningen mot förväntningarna eller uppdragsbeskrivningen. Flera och viktiga frågor lämnas öppna och detta är frågor som inte kan lämnas till den praxis som på sikt kommer att skapas.

Det är svårt att ta ställning till förslagen och vi anser att en ny utredning med tydligare fokus behöver genomföras. Det behöver definieras när ekologisk kompensation ska tillämpas. Först efter en tydligare avgränsning kommer det vara möjligt att komma vidare i att lösa grundläggande frågor som är av stor vikt för att skapa förutsägbarhet (exempelvis frågor om markåtkomst).

Utredningen utgår från att kompensation ska ske för alla exploateringar i alla mark- och vattenområden till skillnad från utredningsdirektivet som avser stora exploateringar i värdefulla mark- och vattenområden.

När det gäller prövningar enligt miljöbalken bör man fokusera på biologisk mångfald på en regional och nationell nivå och det behövs även en tydligare definition av vad "motverka nettoförlust av biologisk mångfald" innebär.

Det är inte lämpligt att ställa krav på kompensation för påverkan på ekosystemtjänster eftersom det är ett vitt och svårdefinierat begrepp. Ekosystemtjänster kan till exempel avse rekreation och skönhetsupplevelser. Påverkan på dessa är individuell och svår att kvantifiera. Krav på kompensation för påverkan på ekosystemtjänster riskerar därför att bli svåra att förutse och rättsosäkra.

Projektörer, markägare och andra privata aktörer har inte varit involverade i utredningen. Utredningen fokuserar på kravställning snarare än att lösa frågan kring hur ekologisk kompensation ska komma in i tillståndprocessen enligt vad som anges i direktiven. Ett sådant tillvägagångssätt tillvaratar inte de möjligheter som enskilda aktörers engagemang och frivilliga initiativ skulle kunna medföra.

Projektörernas medverkan blir extra viktigt när det gäller förslaget om kompensationspooler. När förslaget sammanfattas i utredningen nämns endast samverkan med intresserade kommunerna. Vi vill betona vikten av att även inkludera projektörer och privata markägare. Att hitta lösningar för markåtkomst är en av de viktigaste frågorna för verksamhetsutövare och kompensationspooler kan vara en väg fram. Det är därför angeläget att dessa aktörer bjuds in för att delta och ha inflytande i arbetet.

Stockholm 2018-10-04

Charlotte Unger Larson
Vd Svensk Vindenergi

Tomas Hallberg
Ansvarig tillståndsfrågor